

DE EUROPESE GEMEENSCHAP EN HET WATERBELEID

K. DE BRABANDER
Afdelingshoofd
Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie

Op 27 en 28 februari 1988 heeft de Europese Gemeenschap een Seminarie georganiseerd met de 12 Leefmilieu-ministers en de vertegenwoordiger van het Europees Parlement over het toekomstig waterbeleid. Men stelt vast dat het uitvaardigen van richtlijnen op basis van de beleidsopties die in 1974-1975 werden geformuleerd te moeilijk verloopt en dat de mogelijkheid niet bestaat om met gepaste maatregelen in te spelen op de actuele problemen.

Het huidige beleid wordt gekenmerkt door twee benaderingen:

- voor de zogenoemde **zwartelijst**-stoffen (toxisch, persistent, bioaccumuleerbaar) wordt stof na stof een Richtlijn uitgewerkt met uniforme lozingsnormen;
- voor de waterlopen worden **uniforme kwaliteitsdoelstellingen** vastgelegd voor een aantal bestemmingen.

Met de eerste benadering werden in meer dan 10 jaar slechts 10 stoffen gereguleerd van de 129 die zich bevinden op de lijst van de dringende prioriteiten; met de tweede heeft men wel kwaliteitsobjectieven vast kunnen leggen voor vier bestemmingen (productie van drinkwater, viswater, zwemwater, schelpdiereteelt) maar het aantal waterlopen of gedeelten ervan dat een van deze bestemmingen toegewezen kreeg bedraagt slechts 5% van het aantal waterlopen in de E.G. Na een open discussie over de oorzaken van de moeilijkheden en enkele referaten over de mogelijke oplossingen, gesteund op wetenschappelijke bevindingen en ervaring in een aantal lidstaten, werden belangrijke aanbevelingen geformuleerd aan de Commissie voor de herorientatie van het E.G.-waterbeleid. Het valt op dat hierbij belangrijke elementen zijn opgenomen die in ons land reeds toegepast worden (basiskwaliteitsnormen, sectoriële normen) en die door Staatssecretaris Miel Smet naar voor werden gebracht.

Deze aanbevelingen zijn:

INLEIDENDE VERKLARINGEN

1. Aangenomen wordt om, in het raam van de Eenheidsacte, het gemeenschappelijk beleid en de reglementering over de bescherming en het beheer van de waters van de Gemeenschap uit te breiden en te intensifiëren.
2. In deze kontekst heeft het Seminarie de sleutelelementen geïdentificeerd waaraan de Europese Gemeenschap in de jaren 90 moet beantwoorden.

GEÏNTEGREERD WATERBEHEER

3. Er is overeenstemming om de waters met hoge kwaliteit te handhaven en voor de andere de kwaliteit aanzienlijk te verbeteren.
4. Kwaliteits- en kwantiteitsproblemen kunnen niet van elkaar gescheiden worden. In dit verband heeft de Europese Gemeenschap een rol om aanbevelingen uit te werken voor een geïntegreerd waterbeheer.

5. Dit houdt in de verzameling en uitwisseling van informatie op Gemeenschapsbasis tussen de Lidstaten (eventueel met niet-Lidstaten), en de uitwerking van een beleid voor rationeel gebruik van de watervoorraden.

EKOLOGISCHE KWALITEIT

6. Er is een algemene overeenstemming over de noodzaak om de E.G.-reglementering uit te breiden met een ekologISCHE kwaliteit voor oppervlaktewaters.
7. Een aantal deelnemers onderlijnen de voordelen om de gedetailleerde uitwerking van zulke ekologISCHE kwaliteitsobjectieven op nationaal of regionaal vlak uit te werken voor een gans opvangbekken van grote riviersystemen en de ontvangende zeeën.
8. Men is van oordeel dat, zonder afbreuk te doen aan de bestaande reglementering, het nodig is om strenge ekologISCHE normen vast te leggen, zich daarbij realiserend dat deze niet in alle gevallen op korte termijn verplichtend kunnen zijn. De sleutelelementen daarbij zouden ondermeer zijn het behoud van het zelfreinigend vermogen, het bewaren van de natuurlijk voorkomende soortenrijkdom en de bescherming van het sediment.

GEVAARLIJKE STOFFEN

9. Er is een algemene overeenstemming om de gevaarlijke stoffen afkomstig van de drie belangrijke vervuilingbronnen (industrie, landbouw en bevolking) simultaan en op complementaire wijze aan te pakken via kwaliteitsobjectieven en emissienormen.
10. De uiteindelijke doelstelling voor bepaalde gevaarlijke stoffen moet de algehele uitschakeling zijn uit afvalwaters. Tot wanneer dit resultaat bereikt is moeten de emissienormen gesteund zijn op de 'best beschikbare technologie'. (1)
11. De meeste delegaties drongen aan om, teneinde de vooruitgang te bespoedigen, de opstelling van de Zwartelijststoffen bij eenparigheid te doen, terwijl het vastleggen van de toe te passen normen zou beslist worden met de gekwalificeerde meerderheid voorzien in artikel 130 S, tweede lid van het verdrag.
12. Er werd aangedrongen bij de Commissie om dit te doen door de voorgestelde maatregelen hetzij gezamenlijk voor een aantal stoffen uit te werken, hetzij door verwante stoffen onder te brengen in families, hetzij door per sector te werken. Tot zolang dit regime niet kan ingevoerd worden zal nochtans het bestaande systeem verder gezet worden.

AFVALWATERZUIVERING

13. Het belang werd onderstreept om voldoende adequate waterzuivering te hebben voor het huishoudelijk en industrieel afvalwater. Men is akkoord om een gemeenschappelijke visie op te stellen, rekening houdend met de verschillende behoeften in de verschillende regio's, zeeën en kustwateren inbegrepen. Daarbij wordt vastgesteld dat tot nu toe te weinig aandacht besteed werd aan de verwijdering van nutriënten.

DIFFUSE BRONNEN

14. Er is overeenstemming om maatregelen uit te vaardigen voor het bestrijden van verontreiniging afkomstig van diffuse bronnen en vooral van nutriënten en pesticiden afkomstig uit de landbouw.

RELATIE MET ANDERE BELEIDSASPECTEN

15. De noodzaak werd onderstreept om het waterbeleid, als een onderdeel van het leefmilieubeleid, te integreren met het industrie-, landbouw- en regionaal beleid van de Europese Gemeenschap. In deze kontekst wordt de recente mededeling van de Commissie over de integratie van het leefmilieu en landbouwbeleid verwelkomd.
16. Tegelijk is het ook belangrijk om de interactie van pollutanten en andere factoren die het milieu beïnvloeden te onderkennen zowel in water, lucht als bodem.
17. Men kijkt uit naar het in werking treden van de Richtlijn over de Milieu-effectrapportering voor het nuttig effect dat men er mag van verwachten voor het waterbeheer.

ANDERE MAATREGELLEN

18. Andere maatregelen werden naar voor gebracht in verband met beheer van de waterkwantiteit:
 - financiële maatregelen, zoals gedifferentieerde watertarieven;
 - uitwisseling van technologieën;
 - gezamenlijke onderzoeksprogramma's;
 - educatie van de waterverbruikers;
 - waterconservatie;
 - speciale watervoorzieningssystemen voor kleine eilanden;
 - hydrologische databank;
 - wegwerken van regionale ongelijkheden.

K. DE BRABANDER
I.H.E. Juliette Wytsmanstraat 14
1050 Brussel

- (1) Men verstaat onder best beschikbare technologie een technologie die geen overdreven kosten tot gevolg heeft.